

Görüşler

Bu sütunlarda Üyelerimizin hepimizi ilgilendireceğini umduğumuz görüşlerini bulabilmeyiz. Amacımız bize gelen mektuplar arasında ilginç olanların size duyurmak olduğuna gibi, elektrik mühendislerinin fikirlerini ve ortak sorunlarını dile getirebilecekleri ve tartışabilecekleri bir ortam yaratılmasıdır.

İller Bankasındaki Mücadelede Nerede Durdurulduk

Halit TEKELİ

Eski Genel Müdür Sayın Esat Kırathoğlu'nun yönetiminde % 153'e ulaşıldığı iddia olunan yatırım oranı ile tiler Bankası nurlu ufuklara yolculuğa çıkarıldığı zamanlarda T.M.M.O.B'ne mensup teknik personel, bu yolculuğun tehlikelerini görmüş ve yöneticileri uyarmayı millî bir görev saymışlardır. Ajna, samimi ve mesleksever duygularla yapılmış olan bu uyarma eski Genel Müdür tarafından gereği gibi değerlendirilememiş ve bunu başında bulunduğu ulusal kuruluşun kurtarılması çabasından ziyade, şahsına ve otoritesine karşı bir davranış olarak nitelendirmiştir.

Teşhisteki bu hatadan sonrada diğer hatalar tabiatı ile devam etmiştir. Tamamen samimi ve memleketsaver düşüncelerle kaleme alınıp, zararlı ve sakıncalı istikamette yol almakta olduğu görülen tiler Bankasını mukadder akibetten korumak isteyen 80 teknik elemanın içinde buldukları kıyım ortamının kendileri için teşkil ettiği tehlikeleri de göze alarak imzalandığı uyarma yazısı, eski Genel Müdür üzerinde gereği gibi bir sonucun elde edilmesine yaramamıştır.

Dalma kuvvetlinin yanında bulunmayı kendi kişisel çıkarları için faydalı gören ve buldukları makamlar için pürüz telâkki ettikleri bazı teknik elemanların kuruluştan uzaklaştırılması fırsatının geldiğini sanan taraflar, eski Genel Müdürün ters bir istikamete itilmesinde etkili olmuşlardır. Eski Genel Müdür, yüzde yüz samimi duygularla hem Ulusal Kuruluşun iyiliği ve hem de kendisinin başarısını isteyen uyarmayı, elinin tersiyle itmiş ve kuruluşu bildiği istikamette şevke devam etmiştir. Diğer taraftan fırsatçı çevrelerin etkisi ile de 80 teknik elemanı cezalandırmak ve Bankayı dikensiz gül bahçesi haline sokmak girişimlerine başlamıştır.

Girişimin İlk etabı Enerji Dairesi Reisliğinden iki elektrik mühendisini kış ortasında doğu illerine atamak olmuş ve bunun arkasından geleceği de fişli halinde yayılmıştır. Olay, tabiatı ile çevrede büyük yankılar yapmış ve tepkiler yaratmış ve 50 teknik elemanın imzasını taşıyan bir uyarma ile Eski Genel Müdür protesto edilmiştir. Üzücü olay kısa zamanda tiler Bankası duvarlarını aşarak bir taraftan yargı organlarına diğer taraftan T.M.M.O.B. örgütüne sızmıştır.

Yargı organları haksız ve İnsafsız atama tasarruflarını durdurma karar almış ve T.M.M.O. Birliğinin yetkili organları da bu bunalmaya el konulması ve tedbir alınması amacı ile Başbakanlık ve tmar ve iskân Bakanlığı nezdinde girişimlerde bulunmuştur.

Kısaca değindiğimiz bu safhalar Mart - Nisan 1969 aylarına alt «Elektrik Mühendisliği» dergisinde daha geniş şekilde üyelerimizin bilgisine sunulmuştur.

Ancak, İşin bundan sonraki safhasıdır W T.M.M.O.Birliğinin yetkili organları ve üyeleri bakımından üzerinde durulmayı gerektiren önemi taşımaktadır. Buraya kadar belirttiğimiz biçimde akınmış olan olaylar Elektrik Mühendisleri Odası Yönetim kurulunun girişimleri bakımından birden bire durmuş ve daha garibi büyük bir şevkle girişimlerde bulunduğunu gördüğümüz Oda Yönetim Kurulu Başkanı da ani olarak görevden ayrılmıştır. Sayın Başkanın görevden ayrılması ile beraber Oda Yönetim Kurulunun bu konudaki faaliyetinin bir noktada bırakılmasının nedeni, 1969 yılı çalışma Raporunda «Bir meslek Odasının bu konuda daha fazla birşey yapabileceğini beklemek mümkün değildir» diye ifadelendirmişti.

Bu ifadeden Oda Yönetim Kurulunun 6235 sayılı kendi kuruluş kanununun bahsettiği hak ve faaliyetlerden gereği gibi istifade edemediği sonucunu çıkarmak, fazla haksızlık olmayacaktır. Zira 6235 sayılı kanunun 2/b maddesi : Ammenin ve memleketin menfaatleri, mesleğin inkişafı, meslek mensuplarının hak ve yeti-yetleri bakımından lüzumlu gördüğü bütün teşebbüs ve faaliyetlerde bulunmak hak ve yetkisini Oda Yönetim Kuruluna vermektedir. Bahis konusu olayın kaynağında ise, kanunun tarif ettiği bu iki unsur pek açık şekilde yatmaktadır. Yani hem «Ammenin ve memleketin menfaatleri» ve hem de «meslek mensuplarının hak ve faaliyetleri».

Nitekim, Üter Bankasındaki teknik personelin Genel Müdürlük makamını uyarmak latesi, tamamen «Ammenin ve memleketin menfaatleri» nin düşünülmesinden ileri gelmiş ve bilhare içlerinden ikisinin cezalandırılması sonucu gösterilen reaksiyon da meslek mensuplarının haklarını korumak amacından doğmuştur. Bu göz önüne alınırsa, T.M.M.O.B. örgütlerinin derhal faaliyete geçmesi ve sonuç alınincaya kadar bu faaliyetini sürdürmesi kadar kanuna uygun bir davranış olamaz. Oda Yönetim Kurulu, girişlerini bir noktada bırakmak suretile kanunî hakkını sonuna kadar kullanmamış ve bu suretle bir amme kuruluşu olan Dler Bankasının bozuk yönetimden kurtarılmasına yardımcı olamamıştır.

Bunun sonucu ne olmuştur?

. Yalnız bir kuruluşta çalışan mühendis ve mimarlardan 80 ninin bir araya gelerek, o kuruluşun kötü yönetildiğini iddia etmesine ve bu iddiasını ilgili bakanlığa duyurmasına rağmen T.M.M.O.B. örgütünün takipsizliği yüzünden amaç tersine tepmiş ve bazı çevrelerin cüreti arttığı için yönetim daha da bozulmuştur. Bu bozukluk o mertebeye varmıştır ki Banka Yönetim Kurulu kendilerine emanet edilmiş olan Belediye işlerinden kendilerine fayda sağlayıcı kararlar almakta sakınca görmemeğe başlamış-

lardır. İzmit, Zonguldak ve Gaziantep şehir tmar Plânı yarışmasının danışman jüri üyeliği teşkiline dair Banka Yönetim Kurulu kararları buna müşahhas örneklerdir. Bir devlet kuruluşunda görev yapan kişilerin, o görevin yapılması sırasında kendisine ve yakınlarına fayda sağlamaması, bir genel kaide iken, yukarıda işaret ettiğimiz cüretin artması nedeni ile dir ki, bu kaidenin dışına çıkılmakta hiç bir sakınca görülmemiştir. Hele bunun, Bankanın ortağı belediyelerce Bankaya emanet edilen ve aslında tamamen ihtisas isteyen bir işde yapılmış olması insanı cidden ürkütmektedir. Zira, Ticaret Kanununun 332. maddesine aykırı olarak (Madde 332 : İdare meclisi *azalan* şahsi menfaatlerine veya 349 uncu maddede sayılan yakınlarının menfaatlerine teallük eden hususların müzakeresine iştirak edemezler... Bu hükümlere aykırı hareket eden aza, ilgili olduğu muamele yüzünden Şirketin husule gelen zararını tazmine mecburdur) Kendi kendilerini «Danışman jüri üyesi» tayin eden kararlar tamamen kanuna aykırı bulunmakta ve kendilerine emanet edilmiş işlerde ihtisasları olmadığı halde kişisel fayda sağlamak tutumlarını açığa vurmaktadır. Bankanın bugüne kadarki hayatında ilk defa vaki olan bu halin, çalışan personelin üzerindeki olumsuz etkisini ve bunların yaratacağı zararları burada belirtmeğe lüzum bulunmamaktadır

Nitekim, kuruluştaki bozuk yönetim yüzünden meydana gelmiş olan olayların bir araştırma ile tesbitini öngören Cumhuriyet Senatosunun oy birliği ile alınmış kararda, kuruluşun dışardanda dikkatle izlendiğini göstermektedir. Bu durum T.M.M.O.B. örgütünün ve özellikle Elektrik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu'nun görevini sonuna kadar yapmamış olmasının Millî kuruluşta meydana getirdiği zararları belirtmesi bakımından üzerinde önemle durulmalıdır.

BU itibarla, Odalarda yeni görev alan Yönetim Kurullarının aynı hataya düşmeyeceklerini umarak, kendilerinin memleket hizmetlerinde başarılar kazanmasını candan ve samimi olarak dilemekteyiz.